EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.5.2023
COM(2023) 625 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovaške za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2023

{SWD(2023) 625 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovaške za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2023

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1] ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij[2] ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[3], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira EU. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra prispeva h gospodarskemu in socialnemu okrevanju ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v EU ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic. V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 je bil najvišji finančni prispevek na državo članico v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost posodobljen 30. junija 2022.

---

1 UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

2 UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

3 Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

(2) Komisija je 22. novembra 2022 sprejela letni pregled trajnostne rasti za leto 2023[4], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2023. Evropski svet je 23. marca 2023 potrdil prednostne naloge iz pregleda v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 22. novembra 2022 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2023, v katerem je Slovaško opredelila kot eno od držav članic, za katere meni, da so jih ali bi jih lahko prizadela neravnotežja ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi mnenje o osnutku proračunskega načrta Slovaške za leto 2023. Komisija je sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Svet sprejel 16. maja 2023, ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2023, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic ter ki ga je Svet sprejel 13. marca 2023.

(3) Čeprav gospodarstva EU izkazujejo izredno odpornost, geopolitične razmere še naprej negativno vplivajo nanje. Ob trdni podpori, ki jo EU izkazuje Ukrajini, so ekonomske in socialne politike EU v kratkoročnem obdobju osredotočene na zmanjšanje negativnega učinka energetskih šokov na ranljiva gospodinjstva in podjetja, v srednjeročnem obdobju pa na nadaljnja prizadevanja za uresničitev zelenega in digitalnega prehoda, podpiranje trajnostne in vključujoče rasti, zaščito makroekonomske stabilnosti ter povečanje odpornosti. Močan poudarek je tudi na povečanju konkurenčnosti in produktivnosti EU.

(4) Komisija je 1. februarja 2023 izdala sporočilo z naslovom *Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo*[5], da bi spodbudila konkurenčnost neto ničelne industrije EU in podprla hiter prehod na podnebno nevtralnost. Načrt dopolnjuje tekoča prizadevanja v okviru evropskega zelenega dogovora in načrta REPowerEU. Njegov cilj je vzpostaviti bolj podporno okolje za okrepitev proizvodne zmogljivosti EU za neto ničelne tehnologije in izdelke, ki so potrebni za doseganje ambicioznih podnebnih ciljev EU, ter zagotoviti dostop do ustreznih kritičnih surovin, med drugim z diverzifikacijo virov, ustreznim izkoriščanjem geoloških virov v državah članicah in čim večjim recikliranjem surovin. Načrt temelji na štirih stebrih: predvidljivem in poenostavljenem regulativnem okolju, pospešitvi dostopa do financiranja, izboljšanju spretnosti ter odprti trgovini za odporne dobavne verige. Komisija je 16. marca 2023 objavila tudi sporočilo z naslovom *Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030*[6], ki je strukturirano na podlagi devetih dejavnikov, ki se medsebojno krepijo, in katerega cilj je oblikovati regulativni okvir, ki bo spodbujal rast. Določa prednostne naloge politike, katerih cilj je dejavno zagotavljati strukturne izboljšave, dobro usmerjene naložbe ter regulativne ukrepe za dolgoročno konkurenčnost EU in njenih držav članic. Spodaj navedena priporočila pomagajo obravnavati te prednostne naloge.

(5) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2023 nadalje razvija v skladu z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Celovito izvajanje načrtov za okrevanje in odpornost ostaja bistveno za doseganje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra, saj načrti obravnavajo vsa v zadnjih letih izdana zadevna specifična priporočila za države ali pomemben del teh priporočil. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020 in 2022 ostajajo enako relevantna tudi za načrte

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.
[6] COM(2023) 168 final.

za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(6) Cilj uredbe o REPowerEU[7], sprejete 27. februarja 2023, je čim prej odpraviti odvisnost EU od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bo prispevalo k energetski varnosti in diverzifikaciji oskrbe EU z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energijsko učinkovitost. Uredba državam članicam omogoča, da v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključijo novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU. Prispevale bodo tudi k spodbujanju konkurenčnosti neto ničelne industrije v EU, kot je opisano v industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo, ter k obravnavanju specifičnih priporočil za države v zvezi z energijo, izdanih državam članicam v letu 2022 oziroma po potrebi v letu 2023. Uredba o REPowerEU uvaja novo kategorijo nepovratne finančne podpore, ki je na voljo državam članicam za financiranje novih reform in naložb, povezanih z energijo, v okviru njihovih načrtov za okrevanje in odpornost.

(7) Komisija je 8. marca 2023 sprejela sporočilo, ki zagotavlja smernice za fiskalno politiko za leto 2024. Njegov cilj je podpreti države članice pri pripravi programov stabilnosti in konvergenčnih programov ter s tem okrepiti usklajevanje politik[8]. Komisija je v sporočilu navedla, da bo splošna odstopna klavzula Pakta za stabilnost in rast deaktivirana konec leta 2023. Pozvala je, naj se v obdobju 2023–2024 vodijo fiskalne politike, ki zagotavljajo srednjeročno vzdržnost dolga in trajnostno povečanje potencialne rasti. Države članice so bile pozvane, naj v svojih programih stabilnosti in konvergenčnih programih za leto 2023 navedejo, kako bodo njihovi fiskalni načrti zagotovili upoštevanje referenčne vrednosti primanjkljaja v višini 3 % BDP ter verodostojno in nadaljnje zmanjševanje dolga ali srednjeročno ohranjanje preudarne ravni dolga. Komisija je države članice pozvala, naj postopno odpravijo nacionalne javnofinančne ukrepe, uvedene za zaščito gospodinjstev in podjetij pred šokom zaradi cen energije, ter pri tem začnejo z najmanj ciljno usmerjenimi. Poudarila je, da bi morale države članice, če bi bilo treba podporne ukrepe zaradi obnovljenih pritiskov na cene energije podaljšati, te ukrepe veliko bolj ciljno usmeriti kot v preteklosti, in sicer v ranljiva gospodinjstva in podjetja. Komisija je predlagala, da bi bila priporočila glede javnih financ kvantitativna in diferencirana ter oblikovana na podlagi neto primarnih odhodkov, kot je predlagala v sporočilu o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU[9]. Priporočila je, naj vse države članice še naprej ščitijo nacionalno financirane naložbe in zagotavljajo učinkovito uporabo sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, zlasti v luči zelenega in digitalnega prehoda ter ciljev glede odpornosti. Komisija je navedla, da bo Svetu predlagala, naj spomladi 2024 na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 in v skladu z obstoječimi pravnimi določbami začne postopke v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju.

---

7 Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

(8) Komisija je 26. aprila 2023 predstavila zakonodajne predloge za izvedbo celovite reforme pravil EU o ekonomskem upravljanju. Osrednji cilj predlogov je z reformami in naložbami okrepiti vzdržnost javnega dolga ter spodbujati trajnostno in vključujočo rast v vseh državah članicah. Cilj predlogov je državam članicam zagotoviti večji nadzor nad zasnovo njihovih srednjeročnih načrtov, hkrati pa vzpostaviti tudi strožji sistem izvrševanja, da bi se zagotovilo, da države članice izpolnjujejo zaveze, ki so jih sprejele v svojih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih. Cilj je dokončati zakonodajno delo v letu 2023.

(9) Slovaška je 29. aprila 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2021/241 in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 13. julija 2021 sprejel sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Slovaško[10]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, da je Slovaška zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta. Predpostavlja se, da so mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, če zadevna država članica ni razveljavila ukrepov. Slovaška je 26. aprila 2023 Komisiji predložila spremenjen nacionalni načrt za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, v skladu s členom 21c Uredbe (EU) 2021/241. V spremenjenem načrtu za okrevanje in odpornost se v skladu s členom 18(2) Uredbe (EU) 2021/241 upošteva tudi posodobljeni najvišji finančni prispevek, prav tako pa načrt vključuje utemeljeno zahtevo, da Komisija spremeni Izvedbeni sklep Sveta z dne 13. julija 2021, v skladu s členom 21(1) Uredbe (EU) 2021/241, saj Slovaška meni, da načrta za okrevanje in odpornost delno ni več mogoče izpolniti zaradi objektivnih okoliščin.

(10) Slovaška je 27. aprila 2023 predložila nacionalni reformni program za leto 2023 in program stabilnosti za leto 2023 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97. Programa sta bila ocenjena skupaj, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2023 odraža tudi polletno poročanje Slovaške o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(11) Komisija je 24. maja 2023 objavila poročilo o državi za Slovaško za leto 2023[11]. V njem je ocenila napredek Slovaške pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2022, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Slovaškem. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, kot tudi novi in nastajajoči izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Slovaške pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(12) Komisija je za Slovaško opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 in rezultate objavila 24. maja 2023[12]. Ugotovila je, da na Slovaškem ne obstajajo makroekonomska neravnotežja. Povečujejo se ranljivosti,

---

10 Izvedbeni sklep Sveta z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Slovaško (ST 10156/2021; ST 10156/2021 ADD 1; ST 10156/2021 COR 1).

11 SWD(2023) 625 final.

12 SWD(2023) 643 final.

povezane s konkurenčnostjo, stanovanjskimi nepremičninami, zadolženostjo gospodinjstev in zunanjim saldom, vendar se na splošno zdi, da bodo v bližnji prihodnosti omejene in naj bi se zmanjšale, ko se bodo gospodarske razmere normalizirale. Gospodarstvo je močno prizadel šok zaradi cen energije, saj je inflacija hitro naraščala. Osnovna inflacija in rast stroškov dela na enoto sta precej nad povprečjem euroobmočja. Čeprav naj bi se normalizirali, obstaja tveganje, da bo za odpravo pritiska na cenovno konkurenčnost potreben čas in da bo močno domače povpraševanje še naprej ustvarjalo pritisk na zunanje račune. Stanje na tekočem računu se je v letu 2022 izrazito poslabšalo zaradi višjih cen uvoza energije in izrazitega zmanjšanja neto izvoza neenergetskih proizvodov. Primanjkljaj na tekočem računu naj bi se rahlo izboljšal, vendar naj bi kljub zniževanju cen energije v letih 2023 in 2024 ostal velik. Kljub temu se ocenjuje, da so tveganja za zunanjo vzdržnost kratkoročno omejena. Javnofinančni primanjkljaj naj bi bil v tem in naslednjem letu znaten, od leta 2024 pa naj bi se popravil. Zdi se, da so cene stanovanjskih nepremičnin po več letih izrazite rasti nekoliko precenjene. Do tega je prišlo v razmerah velikega najemanja posojil, ki se zdaj zmanjšuje, in znatnega povečanja zadolženosti gospodinjstev, kar skupaj predstavlja določeno tveganje za finančno stabilnost. Kljub temu bančni sektor ostaja dobro kapitaliziran in zelo dobičkonosen ter beleži nizko raven nedonosnih posojil. Za odpravo gospodarskih ranljivosti Slovaške so potrebna nadaljnja prizadevanja. Zlasti bi bilo treba omejiti presežno povpraševanje, da bi se pripomoglo k odpravi primanjkljaja na tekočem računu in razlike v osnovni inflaciji v primerjavi s preostalim euroobmočjem. To je mogoče doseči z zagotovitvijo ustrezne konsolidacije javnih financ in ukrepov za zmanjšanje zadolženosti gospodinjstev, hkrati pa je treba ohraniti cenovno dostopnost stanovanj z obdavčitvijo premoženja in ukrepi, ki podpirajo ponudbo stanovanjskih nepremičnin.

(13) Po podatkih, ki jih je potrdil Eurostat[13], se je primanjkljaj sektorja država na Slovaškem zmanjšal s 5,4 % BDP v letu 2021 2,0 % BDP v letu 2022, dolg sektorja država pa se je zmanjšal z 61,0 % BDP konec leta 2021 na 57,8 % BDP konec leta . Komisija je 24. maja 2023 objavila poročilo v skladu s členom 126(3) PDEU[14], v katerem je obravnavala proračunski položaj Slovaške, saj naj bi primanjkljaj sektorja država leta 2023 presegel 3 % BDP. V poročilu je bilo ugotovljeno, da merilo glede primanjkljaja ni izpolnjeno. Komisija v skladu s sporočilom z dne 8. marca 2023[15] spomladi 2023 ni predlagala začetka novih postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Navedla pa je, da bo Svetu predlagala, naj spomladi 2024 na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 začne postopke v zvezi s čezmejnim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Slovaška bi morala to upoštevati pri izvrševanju proračuna za leto 2023 in pripravi osnutka proračunskega načrta za leto 2024.

(14) Na saldo sektorja država so vplivali ukrepi fiskalne politike, sprejeti za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic zvišanja cen energije. V letu 2022 so takšni ukrepi, ki povečujejo odhodke, vključevali prejemke za gospodinjstva, ki so najbolj izpostavljena visoki inflaciji, enkratno povečanje otroškega dodatka, enkratno izplačilo „14. pokojnine“, enkratni dodatek, izplačan vsem zaposlenim v javnem

[13] Eurostat, Kazalniki eura 47/2023 z dne 21. aprila 2023.

[14] COM(2023) 631 final z dne 24. maja 2023.

[15] COM(2023) 141 final z dne 8. marca 2023.

sektorju, ter omejene cene električne energije in plina za neregulirana podjetja. Stroški teh ukrepov so delno izravnani z novimi davki na nepričakovane dobičke proizvajalcev in dobaviteljev energije, in sicer s solidarnostnim prispevkom, zagotovljenim v skladu s predpisi EU. Komisija ocenjuje, da so neto proračunski stroški teh ukrepov v letu 2022 znašali 0,2 % BDP. Na saldo sektorja država so vplivali tudi proračunski stroški začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine, ki so po ocenah v letu 2022 znašali 0,1 % BDP. Hkrati so se ocenjeni stroški začasnih nujnih ukrepov zaradi COVID-19 med letoma 2021 in 2022 znižali s 3,2 % BDP na 0,8 %.

(15) Svet je 18. junija 2021 Slovaški[16] priporočil, naj v letu 2022 ohrani spodbujevalno fiskalno naravnanost, vključno s spodbudo, ki jo zagotavlja mehanizem za okrevanje in odpornost, ter ohrani nacionalno financirane naložbe.

(16) Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnanost[17] v letu 2022 restriktivna in je znašala 1,3 % BDP, kar je bilo v razmerah visoke inflacije primerno. Slovaška je po priporočilu Sveta okrevanje še naprej podpirala z naložbami, ki se financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, so v letu 2022 znašali 1,2 % BDP (v letu 2021 pa 1,3 % BDP). Zmanjšanje odhodkov, financiranih z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, v letu 2022 je bilo posledica manjšega črpanja sredstev iz strukturnih skladov EU ter odloga realiziranih odhodkov iz nepovratnih sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost. Nacionalno financirane naložbe so imele ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,2 odstotne točke[18]. Slovaška je tako ohranila nacionalno financirane naložbe, kot je priporočil Svet. Hkrati je imela rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) restriktiven učinek na fiskalno naravnanost v višini 1,3 odstotne točke. Slovaška je tako zadostno obvladovala rast nacionalno financiranih tekočih odhodkov.

(17) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije v programu stabilnosti, je v letu 2023 in zatem realističen. Vlada predvideva, da se bo realni BDP v letu 2023 povečal za 1,3 %, v letu 2024 pa za 1,8 %. Za primerjavo se v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 pričakuje višja realna rast v letih 2023 in 2024, in sicer v višini 1,7 % oziroma 2,1 %, predvsem zaradi okrevanja izvoza, ki naj bi bilo hitrejše od pričakovanega, saj naj bi bila ozka grla v dobavni verigi odpravljena, gospodarski obeti glede glavnih namembnih držav za slovaški izvoz pa so se izboljšali.

(18) Vlada v programu stabilnosti za leto 2023 pričakuje, da se bo delež primanjkljaja sektorja država v letu 2023 povečal na 6,3 % BDP. Povečanje v letu 2023 je predvsem posledica ukrepov, sprejetih za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic povišanja cen energije, ter drugih ukrepov, kot sta povečanje davčnih olajšav in otroških

---

16 Priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 z mnenjem Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2021 (UL C 304, 29.7.2021, str. 121).

17 Fiskalna naravnanost se meri kot sprememba primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov), brez začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19, vendar vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, glede na srednjeročno potencialno rast. Za več podrobnosti glej okvir 1 v fiskalnih statističnih tabelah.

18 Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva so imele restriktiven učinek v višini 0,1 odstotne točke BDP.

dodatkov ter uvedba starševskega dodatka. Glede na program naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP povečal s 57,8 % konec leta 2022 na 58,7 % konec leta 2023. V pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 je za leto 2023 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 6,1 % BDP. To je v skladu s primanjkljajem, predvidenim v programu stabilnosti. V pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 je predviden podoben dolg sektorja država kot odstotek BDP, ki naj bi konec leta 2023 znašal 58,3 %.

(19) Pričakuje se, da bodo na javnofinančni saldo v letu 2023 še naprej vplivali fiskalni ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic povišanja cen energije. Ti vključujejo ukrepe, podaljšane od leta 2022, in sicer zlasti cenovno kapico za električno energijo in plin za neregulirana podjetja, in nove ukrepe, kot je omejitev cen oskrbe z električno energijo in plinom ter cen ogrevanja za gospodinjstva in regulirana (mala) podjetja. Stroški teh ukrepov so delno izravnani z davki na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije, in sicer s solidarnostnim prispevkom, povezanim s predpisi EU, posebno dajatvijo za upravljavce voda in zgornjo mejo prihodkov za proizvajalce električne energije s čezmernimi dobički. Ob upoštevanju teh prihodkov naj bi glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2023 neto proračunski stroški podpornih ukrepov v letu 2023 znašali 2,0 % BDP[19]. Zdi se, da ukrepi v letu 2023 niso usmerjeni v najranljivejša gospodinjstva ali podjetja ter ne ohranjajo v celoti cenovnega signala za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energijske učinkovitosti. Zato ni ciljno usmerjenih podpornih ukrepov, ki bi se upoštevali pri oceni skladnosti s priporočilom za leto 2023 (v primerjavi s stroški takih ukrepov v višini 0,2 % BDP v letu 2022). Proračunski stroški začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine naj bi se v primerjavi z letom 2022 zmanjšali za 0,1 odstotne točke BDP. Pričakuje se tudi, da bo postopna odprava začasnih nujnih ukrepov zaradi COVID-19, katerih stroški so znašali 0,8 % BDP, leta 2023 ugodno vplivala na javnofinančni saldo.

(20) Svet je 12. julija 2022 Slovaški priporočil[20], naj ukrepa tako, da v letu 2023 zagotovi, da bo rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s splošno nevtralno naravnanostjo politike[21], ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Slovaška bi morala biti pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Slovaški je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih sredstev Unije.

(21) Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2023 naj bi bila v letu 2023 fiskalna naravnanost v razmerah visoke inflacije ekspanzivna (–6,2 % BDP). V letu 2022 je bila fiskalna naravnanost restriktivna (1,3 % BDP). Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) v letu 2023 naj bi imela ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 4,4 % BDP.

---

19 Ta podatek izraža raven letnih proračunskih stroškov ukrepov, vključno s tekočimi prihodki in odhodki, ter ukrepov v zvezi z naložbami v osnovna sredstva.

20 Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovaške in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 205).

21 Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2023 je srednjeročna (10-letna povprečna) potencialna rast BDP Slovaške, ki se uporablja za merjenje fiskalne naravnanosti, ocenjena na 12,0 % v nominalnem smislu.

To vključuje za 0,2 % BDP nižje stroške ciljno usmerjenih podpornih ukrepov za gospodinjstva in podjetja, ki so najbolj ranljiva za povišanje cen energije. Vključuje tudi nižje stroške zagotavljanja začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine (za 0,1 % BDP). Ekspanzivni učinek nacionalno financiranih neto tekočih primarnih odhodkov tako ni posledica ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanje cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Ekspanzivna rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) izhaja iz energetskih ukrepov, ki niso ciljno usmerjeni, trajnega povišanja plač za zdravstvene delavce ter znižanja stopenj DDV v živilskem sektorju in sektorju prostočasnih dejavnosti. Predvidena rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov skratka ni v skladu s priporočilom Sveta.

Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, naj bi v letu 2023 znašali 2,8 % BDP, nacionalno financirane naložbe pa naj bi imele ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,1 odstotne točke[22]. Slovaška načrtuje financiranje dodatnih naložb prek mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, prav tako pa namerava ohraniti nacionalno financirane naložbe[23]. Slovaška načrtuje financiranje javnih naložb za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, kot je nacionalna strategija za raziskave, razvoj in inovacije, katere cilj je povečati prožnost in skrajšati čas nabavnih storitev ter vključiti širši nabor dobaviteljev, vključno z malimi in srednjimi podjetji.

(22) Glede na program stabilnosti naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2024 zmanjšal na 4,7 % BDP. Zmanjšanje v letu 2024 je predvsem posledica postopne odprave ukrepov za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic povišanja cen energije. Glede na program naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP konec leta 2024 povečal na 59,3 %. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 v letu 2024 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 4,8 % BDP. To je v skladu s primanjkljajem, predvidenim v programu. V pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 je predviden podoben dolg sektorja država kot odstotek BDP, ki naj bi konec leta 2024 znašal 58,7 %.

(23) V programu stabilnosti je predvidena postopna odprava vseh energetskih podpornih ukrepov v letu 2024. Tudi Komisija predvideva popolno postopno odpravo energetskih podpornih ukrepov v letu 2024. To temelji na predpostavki, da se cene energije ne bodo ponovno povišale.

(24) Uredba Sveta (ES) št. 1466/97 poziva k letnemu izboljšanju strukturnega proračunskega salda v smeri srednjeročnega cilja za 0,5 % BDP kot referenčnega merila[24]. Ob upoštevanju premislekov o vzdržnosti javnih financ[25] in potrebe po

---

22 Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele ekspanziven učinek v višini 0,1 odstotne točke BDP.

23 Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, so v letu 2023 znašali 0,0 % BDP, nacionalno financirane naložbe pa so imele ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 1,3 odstotne točke. Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele ekspanziven učinek v višini 0,1 odstotne točke BDP.

24 Glej člen 5 Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97, ki zahteva tudi prilagoditev v višini več kot 0,5 % BDP za države članice, katerih javni dolg presega 60 % BDP ali ki imajo izrazitejša tveganja za vzdržnost dolga.

25 Komisija je ocenila, da bi Slovaška potrebovala povprečno letno povečanje primarnega strukturnega salda kot deleža BDP v višini 1 odstotne točke BDP, da bi dosegla verjetno zmanjšanje dolga ali

zmanjšanju primanjkljaja pod referenčno vrednost 3 % BDP bi bilo primerno, da bi se strukturni saldo za leto 2024 izboljšal za vsaj 0,7 % BDP. Za zagotovitev takega izboljšanja rast neto nacionalno financiranih primarnih odhodkov[26] v letu 2024 ne bi smela preseči 5,7 %, kot je izraženo v tem priporočilu. To bo prispevalo tudi k znižanju osnovne inflacije, ki je precej nad povprečjem EU in bi lahko, če bo stalna, privedla do zmanjšanja konkurenčnosti, in h krepitvi zunanjega položaja.

Hkrati bi bilo treba postopno odpraviti preostale energetske podporne ukrepe (ki jih Komisija trenutno ocenjuje na 2 % BDP v letu 2023), in sicer odvisno od razvoja dogodkov na trgu energije in najprej tiste, ki so najmanj ciljno usmerjeni, za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja pa bi bilo treba uporabiti s tem povezane prihranke. Po ocenah Komisije bi to privedlo do rasti neto primarnih odhodkov pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti za leto 2024.

Poleg tega rast neto nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2023 v letu 2023 ni v skladu s priporočilom Sveta. Če se to potrdi, bi bila v letu 2024 primerna nižja rast neto primarnih odhodkov.

(25) Ob predpostavki nespremenjenih politik je v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2023 predvideno, da se bodo neto nacionalno financirani primarni odhodki v letu 2024 povečali za 2,5 %, kar je pod priporočeno stopnjo rasti. Prilagoditev, predvidena v napovedi Komisije, je manjša od prihrankov zaradi popolne postopne odprave energetskih podpornih ukrepov, kar je posledica trajnih ukrepov na strani odhodkov, kot so višja nadomestila za javne uslužbence, sveženj za družine, ki vključuje davčne olajšave in višje otroške dodatke, ter uvedba starševskega dodatka v okviru pokojninske reforme.

(26) Glede na program naj bi se javne naložbe zmanjšale s 5,1 % BDP v letu 2023 na 4,0 % BDP v letu 2024. Manjši obseg naložb je posledica manjšega obsega naložb, ki jih financira EU, in sicer iz strukturnih skladov. V programu so navedene reforme in naložbe, ki naj bi prispevale k vzdržnosti javnih financ ter trajnostni in vključujoči rasti. Te vključujejo nedavno odobreno pokojninsko reformo in reformo, s katero se uvajajo zgornje meje odhodkov, ki sta prav tako del načrta za okrevanje in odpornost.

(27) V programu stabilnosti je opisana srednjeročna fiskalna usmeritev do leta 2026. Glede na vladne cilje v programu naj bi primanjkljaj v letu 2025 dosegel 3,2 % BDP, v letu 2026 pa 2,2 %. Zato se pričakuje, da bo javnofinančni primanjkljaj v letu 2026 padel pod referenčno vrednost 3 %.

(28) Davčni sistem Slovaške bi bilo mogoče reformirati, da bi se povečala gospodarska učinkovitost, spodbujali okoljska trajnostnost in vzdržnost javnih financ ter povečala pravičnost. Davčna obremenitev dela je v primerjavi z drugimi državami članicami EU še posebej visoka za osebe z nizkimi dohodki. Nasprotno pa potencial okoljske obdavčitve in obdavčitve premoženja ni v celoti izkoriščen. Sprememba davčne mešanice bi lahko podprla rast ter pripomogla k spodbujanju zelenega prehoda in okoljske trajnostnosti. Kljub visoki energijski intenzivnosti gospodarstva so prihodki od okoljskih davkov leta 2021 znašali 2,5 %, kar je blizu povprečja EU. Okoljske

---

zagotovila, da bo javni dolg srednjeročno ostal na razumni ravni. Ta ocena je temeljila na jesenski napovedi Komisije iz leta 2022. Izhodišče za to oceno sta bila napovedani javnofinančni primanjkljaj in dolg za leto 2024, ki sta predvidevala umik energetskih podpornih ukrepov v letu 2024.

[26] Neto primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov ter brez odhodkov za obresti in odhodkov za ciklično brezposelnost.

dajatve v zvezi z ravnanjem z odpadki in onesnaževanjem zraka ne zadostujejo za spodbujanje učinkovite rabe virov ter ne znižujejo stroškov za okolje in družbo. Okoljski davki in dajatve niso indeksirani, kar postopoma znižuje zelene prihodke. Dajatve za uporabo cest in pristojbine za registracijo vozil ne odražajo ustrezno intenzivnosti emisij. Na splošno znaša delež obdavčitve prometa v skupnih davčnih prihodkih le 0,58 % (povprečje EU je 1 %). Kar zadeva obdavčitev premoženja, so bili prihodki od periodičnih davkov na premoženje v letu 2021 razmeroma majhni (0,5 % BDP v primerjavi s povprečjem EU v višini 1,2 %). Slovaška trenutno nima dovolj podatkov, ki bi omogočali posodobitev in indeksacijo osnove za davek na premoženje v skladu s tržnimi vrednostmi, čeprav bi bilo mogoče s tem tudi delno omejiti še vedno močno povpraševanje po stanovanjih in s tem povezano močno rast cen stanovanj. Poleg tega se lahko z nadaljnjimi prizadevanji za poenostavitev davkov in izboljšanje izpolnjevanja obveznosti povišajo javni prihodki ter tako podpre vzdržnost javnih financ in poveča pravičnost. Vrzel pri izpolnjevanju davčnih obveznosti na podlagi DDV se je leta 2020 na Slovaškem še naprej zmanjševala. S 15 % skupnih pričakovanih prihodkov iz DDV v letu 2019 se je leta 2020 zmanjšala na 13,9 %, vendar je še vedno nad povprečjem EU (9,1 %). Nadaljnje izboljšave davčne uprave, vključno z elektronskim izdajanjem računov, predhodno izpolnjenimi davčnimi napovedmi in večjo digitalizacijo, bi lahko dodatno prispevale k zmanjšanju izgub v davčnem sistemu.

(29) V skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi načrt za okrevanje in odpornost vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Slovaški načrt za okrevanje in odpornost se za zdaj dobro izvaja, vendar obstajajo nekateri izzivi za prihodnost. Slovaška je predložila dva zahtevka za plačilo, ki ustrezata 30 mejnikom in ciljem iz načrta, izplačanih pa je bilo skupno 1,11 milijarde EUR. Slovaška je med državami članicami, ki najhitreje napredujejo pri izvajanju načrta za okrevanje in odpornost, vendar bi se morala bolj osredotočiti na izvajanje, in sicer zaradi morebitnih ovir, ki jih povzročajo ozka grla v upravni zmogljivosti, pa tudi zaradi potrebnega začetka priprave dodatnih ukrepov iz poglavja REPowerEU, ki ga je 26. aprila 2023 predložila v okviru revizije načrta. Hitra vključitev novega poglavja REPowerEU v načrt za okrevanje in odpornost bo omogočila financiranje dodatnih reform in naložb v podporo strateškim ciljem Slovaške na področju energije in zelenega prehoda. Sistematično in učinkovito vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ter drugih ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki presegajo načrt, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za celoten program politik.

(30) Komisija je leta 2022 odobrila vse programske dokumente kohezijske politike Slovaške. Nadaljevanje hitrega izvajanja programov kohezijske politike ob dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, je ključnega pomena za dosego zelenega in digitalnega prehoda, povečanje gospodarske in socialne odpornosti ter zagotovitev uravnoteženega teritorialnega razvoja na Slovaškem.

(31) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih v načrtu za okrevanje in odpornost, se Slovaška sooča z vrsto dodatnih izzivov, povezanih z energijo in zelenim prehodom.

(32) Napredek Slovaške pri zmanjševanju neto emisij toplogrednih plinov je v zadnjih letih večinoma zastal. Država strukturno ostaja energijsko intenzivno gospodarstvo, ki je

močno odvisno od uvoza fosilnih goriv. Poraba primarne energije na Slovaškem je leta 2020 za približno 80 % presegala povprečje EU, njena poraba končne energije pa se je med letoma 2015 in 2021 povečala za 13,5 %. Slovaška je v letu 2022 dosegla določen napredek pri diverzifikaciji uvoza energije, vendar ukrepi za varčevanje s plinom niso bili zadostno uvedeni. Poraba zemeljskega plina na Slovaškem se je v obdobju od avgusta 2022 do marca 2023 zmanjšala za 1 %[27] v primerjavi s povprečno porabo plina v enakem obdobju v zadnjih petih letih, kar je znatno pod ciljem 15-odstotnega zmanjšanja. Slovaška bi morala okrepiti prizadevanja za začasno zmanjšanje povpraševanja po plinu do 31. marca 2024[28]. Delež uvoza zemeljskega plina iz Rusije se je od poletja 2022 zmanjšal s 85 % na približno 50 %. Čeprav se je na Slovaškem zaradi reform, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost, znatno povečala razpoložljiva zmogljivost za priključitev obnovljivih virov energije na omrežje, je bil za priključitev novih naprav za obnovljive vire energije porabljen le majhen delež proste zmogljivosti. Hitrejše uvajanje obnovljivih virov energije bi pripomoglo k doseganju podnebnih ciljev in zmanjševanju odvisnosti Slovaške od uvoza fosilnih goriv (tudi iz Rusije), s tem pa bi se zmanjšalo tveganje energetske revščine ob nestanovitnih cenah energije. Skupna nameščena zmogljivost sončne in vetrne energije je leta 2022 znašala približno 7 % skupne nameščene zmogljivosti, kar je druga najnižja raven v EU.

(33) Slovaška je leta 2022 v okviru svojega načrta za okrevanje in odpornost sprejela reforme na področju zasnove trga in podpore za obnovljive vire energije, vendar bi nadaljnji ukrepi omogočili hitrejše uvajanje obnovljivih virov energije, zlasti vetrne, sončne in geotermalne energije ter biometana in vodika. Taki ukrepi vključujejo poenostavitev postopkov za izdajo dovoljenj in upravnih postopkov, med drugim z vzpostavitvijo upravnih točk „vse na enem mestu“ in namenskih območij za obnovljive vire energije. Slovaška bi imela koristi od povečanja učinkovitosti postopkov za dostop do omrežja za obnovljive vire energije, zlasti z reformo sistema za rezervacijo zmogljivosti, zmanjšanjem upravnega bremena pri priključitvi na omrežje in revizijo pristojbin za priključitev na omrežje v skladu z referenčnimi vrednostmi in dobro prakso EU. Za prilagoditev vse večjemu obsegu nestalnih obnovljivih virov energije ima država velik potencial za posodobitev svojih elektroenergetskih omrežij (kar zadeva prenos in distribucijo), izgradnjo novih objektov za shranjevanje električne energije in napredek pri oblikovanju regulativnega okvira za obnovljivi vodik. Z nadaljnjim napredkom pri razvoju sektorjev geotermalne energije in biometana bi se nadomestil zemeljski plin, ki se pogosto uporablja kot vir energije v sistemih daljinskega ogrevanja in tam, kjer je uporaba obnovljivih virov toplote še vedno premalo razvita.

(34) Čeprav Slovaška zaradi ambicioznih naložb v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter Kohezijskega sklada napreduje na področju energijske učinkovitosti stanovanjskih stavb, so potrebna večja prizadevanja, zlasti pri temeljitih prenovah javnih in zasebnih nestanovanjskih stavb, pa tudi ukrepi prenove za odpravo energetske revščine in pomoč ranljivim gospodinjstvom. Slovaška bi imela koristi od odprave več ozkih grl, da bi pospešila prenovo stavb ter privabila več zasebnih naložb, in sicer s: (i) prilagoditvijo shem prenove; (ii) zagotavljanjem tehnične pomoči; (iii) oblikovanjem pristopa „vse na enem mestu“; (iv) zbiranjem pomembnih podatkov o energiji za javne zgradbe, kar bi pripomoglo k prednostnemu razvrščanju naložb, ter

[27] Podatke za Slovaško mora še potrditi Eurostat.

[28] Uredba Sveta (EU) 2022/1369 in Uredba Sveta (EU) 2023/706.

(v) izboljšanjem usklajevanja med različnimi javnimi organi in programi financiranja. Potrebna so dodatna prizadevanja za strukturno obravnavo energetske revščine, zlasti z namenskimi shemami prenove stanovanj ter tehnično in upravno pomočjo, ki upošteva potrebe ranljivih gospodinjstev, skupaj z reformami in naložbami v socialna stanovanja. Da bi se Slovaška uskladila s cilji svežnja „Pripravljeni na 55“, bodo potrebna večja prizadevanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter povečanje ciljev v zvezi z obnovljivimi viri energije in energijsko učinkovitostjo.

(35) Pomanjkanje delovne sile in spretnosti v sektorjih in poklicih, ki so ključni za zeleni prehod, vključno s proizvodnjo, uvajanjem in vzdrževanjem neto ničelnih tehnologij, ustvarja ozka grla pri prehodu na neto ničelno gospodarstvo. Visokokakovostni sistemi izobraževanja in usposabljanja, ki se odzivajo na spreminjajoče se potrebe trga dela, ter ciljno usmerjeni ukrepi izpopolnjevanja in preusposabljanja so ključni za zmanjšanje pomanjkanja spretnosti ter spodbujanje vključevanja in prerazporejanja delovne sile. Da bi se sprostila neizkoriščena ponudba delovne sile, morajo biti ti ukrepi dostopni, zlasti za posameznike ter v sektorjih in regijah, ki jih bo zeleni prehod najbolj prizadel. Slovaška ima enega največjih deležev zaposlitev v industriji proizvodnje avtomobilov in jeklarski industriji v EU, tj. sektorjih, ki jih bo zeleni prehod močno prizadel. Hkrati se je leta 2022 poročalo o pomanjkanju delovne sile v 24 poklicih, ki zahtevajo zelene spretnosti, vključno z izolaterji, vodovodarji, serviserji vodovodnih in plinskih inštalacij ter elektroinštalaterji v gradbeništvu ipd. Zato so potrebni učinkoviti vzvodi politike, da se pospeši zeleni prehod v najrazličnejših sektorjih in hkrati zagotovi pravičnost.

(36) Svet je ob upoštevanju ocene Komisije preučil program stabilnosti za leto 2023, njegovo mnenje[29] pa je izraženo v priporočilu 1 spodaj.

(37) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi prek svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da (i) v letu 2023 ohranijo vzdržnost dolga in se vzdržijo širše osnovane podpore skupnemu povpraševanju, bolj ciljno usmerijo fiskalne ukrepe, sprejete za ublažitev učinka visokih cen energentov, ter razmislijo o ustreznih načinih za postopno odpravo podpore, ko se bodo pritiski na cene energije zmanjšali; (ii) ohranijo visoko raven javnih naložb in spodbujajo zasebne naložbe za podporo zelenemu in digitalnemu prehodu; (iii) podpirajo razvoj plač, ki blaži izgubo kupne moči, hkrati pa omejuje sekundarne učinke na inflacijo, nadalje izboljšajo aktivne politike trga dela in obravnavajo pomanjkanje spretnosti; (iv) izboljšajo poslovno okolje in zagotovijo, da bo energetska podpora podjetjem stroškovno učinkovita, začasna in usmerjena na podjetja, ki so sposobna preživeti, ter da ohranja spodbude za zeleni prehod, ter (v) ohranijo makrofinančno stabilnost in spremljajo tveganja, pri tem pa nadaljujejo delo za dokončanje bančne unije. Za Slovaško priporočila 1, 2 in 3 prispevajo k izvajanju prvega, drugega, tretjega in petega priporočila za euroobmočje –

PRIPOROČA , da Slovaška v letih 2023 in 2024 ukrepa tako, da:

1. postopno odpravi veljavne energetske podporne ukrepe do konca leta 2023, pri čemer uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja; če bodo ponovna povišanja cen energije zahtevala podporne ukrepe,

[29] V skladu s členom 5(2) in členom 9(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

zagotovi, da bodo ti ukrepi namenjeni zaščiti ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da se bodo ohranile spodbude za varčevanje z energijo;

zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih neto primarnih odhodkov v letu 2024 na največ 5,7 %;

ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda;

v obdobju po letu 2024 še naprej izvaja srednjeročno fiskalno strategijo postopne in vzdržne konsolidacije v kombinaciji z naložbami in reformami, ki spodbujajo večjo trajnostno rast, da bi dosegla preudaren srednjeročni fiskalni položaj;

zagotovi, da bo davčna mešanica učinkovitejša ter bo bolj spodbujala vključujočo in trajnostno rast, med drugim z izkoriščanjem potenciala okoljske obdavčitve in obdavčitve premoženja; še naprej krepi izpolnjevanje davčnih obveznosti, med drugim z nadaljnjo digitalizacijo davčne uprave;

zmanjša tveganja, povezana z zadolženostjo gospodinjstev, s podpiranjem ponudbe stanovanj in širitvijo najemniškega trga;

2. ohrani zagon pri doslednem izvajanju načrta za okrevanje in odpornost ter hitro dokonča dodatek, vključno s poglavjem REPowerEU, da bi se lahko hitro začelo izvajati; nadaljuje s hitrim izvajanjem programov kohezijske politike ob tesnem dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost;

3. zmanjša odvisnost gospodarstva od fosilnih goriv, zlasti zemeljskega plina v industriji in pri ogrevanju, in diverzificira uvoz fosilnih goriv; v skladu z ustreznimi merili trajnostnosti pospeši uvajanje obnovljivih virov energije, zlasti vetrne, sončne in geotermalne energije ter plinov iz obnovljivih virov; poenostavi postopke za izdajo dovoljenj in upravne postopke za uvajanje obnovljivih virov energije, vključno z vzpostavitvijo točk „vse na enem mestu“ in namenskih območij za obnovljive vire energije; posodobi elektroenergetsko omrežje ter zagotovi učinkovitejše in cenejše postopke za priključitev obnovljivih virov energije na omrežje; pospeši in spodbudi temeljito prenovo javnih in zasebnih stavb, odpravi energetsko revščino s prenovo stanovanj za gospodinjstva z nizkimi dohodki ter okrepi prizadevanja politike za zagotavljanje in pridobivanje spretnosti, potrebnih za zeleni prehod.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik